

KARARLAR

Karar Metinleri :

Y. 11. H. D. (*)
E. 1985/4957
K. 1985/5255
T. 11.10.1985

GARAME PAYI DİSPEÇ

..... Tenkers Corporation ile ..... Petrol Rafinerisi A.Ş. vs. arasında çıkan davadan dolayı, (İstanbul Birinci Asliye Ticaret Mahkemesi)'nce verilen 16.1.1984 gün ve 2824 - 3863 sayılı hükmü onayan dairenin 4.6.1985 gün ve 2884 - 3530 sayılı ilâmı aleyhinde davalılar vekili tarafından karar düzeltilmesi isteğinde bulunulmuş ve karar düzeltme dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla; dosyadaki kâğıtlar okundu, gereği konuşulup düşünüldü :

Davacı vekili, müvekkilinin donatanı olduğu gemi ile davalı İpraş'a ait yük taşınırken, geminin Hayfa Limanı'na sığınması sırasında karaya oturduğunu, sözleşme hükmü ve davalı sigortadan alınan taahhütname uyarınca müşterek avarya sebebiyle Londra'da 27.8.1981 günlü dispeç raporu alındığını bu rapora göre davalıların ödemesi gereken (179.679.33) ABD. Doları tutarındaki garame payını ödemeye yanaşmadığını ileri sürerek Türk Parası karşılığı olan (31.433.882) liranın davalılardan tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalılar vekili, konişmento hükümlerine göre uyuşmazlığın Londra Yüksek Mahkemesi'nde çözümlenmesi gerektiğini, dispeç raporunun gerçeği aksettirmediğini ve dispeç raporunun tasdikinin İngiliz Yasalarına göre yaptırılmamış olması nedeniyle kesinlik de kazanmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece davanın kabulüne, dair tesis edilen karar Dairemizce onanması üzerine, davalılar vekili bu defa karar düzeltme isteminde bulunmuştur.

(*) Y.K.D. c: 12, s: 5, MAYIS 1986

Dosyadaki yazılara, mahkeme kararında belirtilip Yargıtay ilamında benimsenen gerektirici sebeplere ve navlun sözleşmesinin (Jason Koluz) başlığını taşıyan 38. maddesine göre, müşterek avaryanın (1950 - York/Anwers) kurallarına göre ödeneceği ve dispeçin Londra'da yapılacağı öngörülmüş ve gemi donatanı tarafından da bu anlaşma uyarınca Londra'da mukim dispeç bürosu olan (Richard Hogg International Abjuters)'e başvurularak bu yerden dispeç raporu alınmış bulunmasına, dispeç bürosuna donatan tarafından yapılan başvurudan sonra davalılar olan yük sahibi ile onun sigortacısının düzenledikleri taahhütnamelerle adı geçen dispeç bürosunca saptanacak garameyi ödeyeceklerini açıkça bildirmiş olmalarına ve nihayet dispeç raporunun İngiliz Kanunlarına göre tasdikinin gerektiği yolundaki savunmanın kanıtlanamamış olmasına ve esasen davalı sigortacının TTK. nun 1394 ve özellikle 1396. maddeleri hükümleri karşısında yerinde görülmeyen tüm karar düzeltme istemlerinin reddi gerekmiştir.

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle davalılar vekilinin yerinde görülmeyen tüm karar düzeltme istemlerinin (**REDDİNE**), alınması gereken 1000 lira karar düzeltme harcı peşin ödenmiş olduğundan bu harcın ve 1500 lira para cezasının karar düzeltilmesini isteyen den alınarak Hazineye gelir kaydedilmesine, 1.10.1985 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Y. 1. H. D. (*)

E. 1985/8052

K. 1985/11056

T. 15.10.1985

YOLSUZ TESCİL

Taraflar arasındaki davada; davacı, mütegayyip eşhastan olan Yuvan Vanilyadis'e ait tapulu 2 dönüm taşınmaz 333 ada 6 parselde 346 m². olarak tesbit ve tescil edilirken geri kalan 1486 m². yer aynı ada 2 parsel olarak davalı adına tescil edildiğinden, bu kısma ait kaydan iptalini Hazine adına tescilini istemiştir.

(*) Y.K.D. c: 12, s: 6, HAZİRAN 1086

Davalı, nizalı taşınmazın 27.6.1929 tarihli tapular yer bulunduğunu, Yuvan Yanilyadis'e ait tapunun dava konusu taşınmaza ait olmadığını savunmuştur.

Davacı Hazine, taşınmazı çapa göre iktisapta bulunduğundan, davanın reddine ilişkin kararın duruşmalı olarak Yargıtay'ca incelenmesi davacı Hazine vekili tarafından istenilmekle; dosya incelenerek, gereği görüşülüp düşünüldü :

Davacı Hazine, yitik kişi olan Yuvan Vanilyadis'e ait tapulu 2 dönüm miktarındaki taşınmaz, kadastroca 333 ada 6 parselde 346 m². olarak tesbit ve tescil edilirken, 1486 m². lik kısmın aynı ada 2 parsel olarak davalı adına tescil edildiğinden bahisle kaydın iptalini ve Hazine adına tescilini istemiştir. Davalı da dava konusu taşınmazın 27.6.1929 tarihli tapulu taşınmazı olduğunu, davacının dayandığı kaydın çekişmeli 2 parselde ait olmadığını savunmuştur. Mahkemece, davacı Hazine'nin kadastro tesbitinden 37 yıl sonra çapa göre iktisapta bulunduğu nedeniyle dava reddedilmiştir. 333 ada 6 parsel sayılı taşınmaz tapuya dayanılarak 9.2.1943 tarihinde Yuvan Vanilyadis adına tescil edilmiş 19.3.1980 tarihinde de metruken hazineye geçmiştir. Bu durumda Hazine'nin taşınmazı kadastro tesbitinden sonra çapa göre iktisap ettiği düşünülemez. O halde davada ileri sürülen iddia ve savunmaya göre taraf tapuları ilk tesisinden itibaren tüm tedavülleri ile 6 ve 2 parsellere ait kadastro tutanakları getirtilerek, çevreyi iyi bilen yaşlı ve yansız kişiler arasından seçilecek yerel bilirkişiler aracılığı ile varsa komşu kayıtlarından da yararlanmak suretiyle mahalline uygulanması, taraf tapularının nizalı yere uyup uymadığının ayrıntılı bir şekilde incelenmesi, kayıtlarda yazılı mevki ve sınırların arsa üzerinde gösterilmesi ve çekişmeli yerin taraflardan hangisinin tapusu kapsamında kaldığının tesbiti, bilirkişilerin bilemedikleri sınırlar bulunduğu takdirde taraflara tanık dinletme olanağının sağlanması, keşfi izlemeye, infazı sağlamaya elverişli biçimde uzman bilirkişiye kroki düzenlettirilmesi, ondan sonra hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu üzere davanın reddine karar verilmesi isabetsizdir. Davacı Hazine'nin temyiz itirazı yerindedir. Kabulü ile açıklanan nedenlerden ötürü hükmün HUMK.'nun 428. maddesi gereğince (**BOZULMASINA**), gelen temyiz eden vekili için 11.000 lira duruşma vekâlet ücretinin temyiz edilenden tahsiline, peşin harcın iadesine, 15.10.1985 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Y. 1. H. D. (*)

E. 1985/12123

K. 1985/11836

T. 31.10.1985

KAZANDIRICI ZAMANAŞIMI

Taraflar arasında görülen davada; davacı Hazine, kimse adına kayıtlı bulunmayan Ağustos - 1933 tarih 49 nolu tapu kaydının 27/40 payının adına tescilini ve davalıların buraya elatmalarının önlenmesi ile 2000 lira ecrimisil istemiştir. Davalılar, zilyetliğe dayanarak davanın reddini savunmuşlardır.

Mahkemece, davanın reddine dair verilen karar yasal süresinde davacı Hazine tarafından temyiz edilmekle; dosya tetkik edilerek, gereği görüülüp düşünöldü :

Davacı Hazine, dava konusu taşınmazın mütegayyib kişilerden kaldığını, 13/40 payının müzayede suretiyle Emir Mahmut oğlu Hanif Bey'e satıldığını, geri kalan 27/40 payın ise tapuda kaydının bulunmadığını ileri sürerek bu payın Hazine adına tescilini, elatmanın önlenmesini ve ecrimisilin tahsilini istemiştir. Davalılar, nizalı taşınmazın mütegayyib kişilerden kalmadığını, yalnızca önceki zilyedin borcundan dolayı 13/40 payının mütegayyib kişiye geçtiğini ve taşınmazın tümünün iktisaba yeterli sürece zilyetlikleri altında bulunduğunu savunmuşlardır. Getirtilen tapu kayıtları ve tüm dosya içeriğinden dava konusu taşınmazın tapuda kayıtlı olan 13/40 payının önceki zilyedin borcundan dolayı satıldığı kanıtlanamayıp aksine bu payın ve taşınmazın tümünün mütegayyib kişilerden intikâl etmek suretiyle Hazineye kaldığı anlaşılmaktadır. Mütegayyib kişilerden kalan taşınmazların kazandırıcı zamanaşımı yoluyla iktisabına olanak yoktur. Bu yönler dikkate alınmadan ve yerel bilirkişilerin tapu kayıtlarına ters düşen sözlerine dayanılarak davanın reddedilmesi isabetsizdir. Davacı Hazinenin temyiz itirazı yerindedir. Kabulöyle hükmün belirtilen nedenden ötürü HUMK.'nun 428. maddesi gereğince (**BOZULMASINA**), peşin harcın iadesine, 31.10.1985 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

(*) Y.K.D. c: 12, s: 4, NİSAN 1986

Y. 2. H. (*)
E. 1986/5498
K. 1986/5784
T. 4.6.1986

BOŞANMA DAVASI EVLİLİĞİN NÜFUSTA TESCİLİ

Ramazan ile Karskin arasındaki boşanma davasının yapılan muhakemesi sonunda, davanın reddine dair verilen hüküm davacı tarafından temyiz edilmekle; evrak okunup, gereği görüşülüp düşünüldü :

Tarafların yurt dışında evlendikleri, fakat evliliklerinin halen kayıtlı buldukları nüfus siciline işlenmediği görülmüştür. Evliliğin nüfusa tescili evliliğin geçerlik şartı değildir. Usulüne uygun olarak gerçekleşmiş olan evlilik nüfusa tescil edilmeden önce de hukukî sonuç doğurur. Bu sebeple davacıdan, tarafların evlendiklerini gösterir gerekli belgelerin istenmesi, bu konuda ibraz edilen belgeler yeterli görüldüğü takdirde davacının asıl isteği olan yabancı ülkede boşanma konusunda verilen ilâmın tenfiz veya tanınması konusunda gerekli şartların aranarak sonucuna göre karar verilmesi zorunludur. Bu yön gözetilmeden ve tarafların evliliklerinin nüfusa tescil edilmediğinden söz edilerek isteğin reddi usûl ve kanuna aykırıdır.

Sonuç : Temyiz edilen kararın gösterilen sebeple (**BOZULMASINA**), 3.6.1986 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Y. 10. H.D. (*)
E. 1985/6086
K. 1985/6359
T. 19.11.1985

YAŞLILIK AYLIĞINDAN YARARLANMAK YURT DIŞI ASKERLİK HİZMETİ

Davacı, T.C. Vatandaşlığına geçmeden önce Bulgaristan'da askerlikte geçen hizmetlerinin borçlandırılmak suretiyle sigortalı hizmetlerden sa-

(*) Y.K.D. c: XIII. s: 3. MART 1987

(*) Y.K.D. c: 12, s: 2, ŞUBAT 1986

yılması gerektiğinin tesbitine karar verilmesini istemiştir. Mahkeme, davanın reddine karar vermiştir.

Hükmün davacı avukatı tarafından temyiz edilmesi üzerine; temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve tetkik hâkimi tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra, işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi :

Davacı, Bulgaristan'da silâh altında geçen askerlik sürelerinin borçlandırılmasını ve sigortalılık süresine eklenmesini istemiştir.

Davanın yasal dayanağını oluşturan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2422 sayılı Kanunla değişik 60/F maddesindeki borçlanma hükümlerinden yararlanabilmek için (Askerlik hizmetinin Türkiye'de yapılmış olması) koşulunun aranıp aranmayacağı uyuşmazlığın konusunu teşkil etmektedir.

Davacının 17.6.1971 tarihinde muhacir olarak Türkiye'ye geldiği, 23.9.1973 tarihinde Türk Vatandaşlığına alındığı, 25.3.1945 - 24.2.1947 tarihleri arasında Bulgaristan'da askerlik hizmetini yaptığı, 1924 doğumlu olduğundan, ve Türkiye'ye geldiği tarihte askerlik çağı dışına çıktığından askere alınmadığı dosya içeriği ile sabittir. Davacı Türk Vatandaşı bulunduğu göre, vatandaşlara tanınan tüm Sosyal Sigorta haklarından ve bu arada askerlik borçlanmasından yararlandırılması doğal karşılanmalıdır. Anılan 60. maddenin (F) fıkrası, amacına uygun biçimde yorumlandığında, muhacir olarak gelip Türk vatandaşlığına -alınanların geldikleri ülkedeki askerlik hizmetlerinin kabul edilerek yeniden askerlik yaptırılmaması olgusu da gözönünde tutulduğunda- yurt dışındaki askerlik süresini borçlanabilecekleri sonucuna varmak gerekir. Tersine bir düşüncenin kabulünün ise aynı ülkenin vatandaşları arasında eşitsizliğe neden olacağı açıktır.

Mültecilerin Hukuk Durumuna Ait Sözleşmenin Onaylanması Hakkındaki 29.8.1961 tarih ve 359 sayılı Yasanın 23. maddesi vatandaşlara yapılan Sosyal Yardımların mültecilere de yapılacağını, 24. maddesi, İş Kanunu ve Sosyal Sigortalar Kanunundan doğan birçok hakların kendilerine verileceğini hükme bağlamaktadır. Anılan sözleşmede, askerlik borçlanması ile ilgili açık bir hüküm yoksa da, askerlikte geçen sürenin borçlanması hakkının, Sosyal Güvenlik haklarından bulunduğu tartışmasızdır. Mültecilere tanınan hakların Türk Vatandaşlığını kazanmış Türk asıllı muhacirlere tanınmamasının hukuk mantığı ile açıklanması mümkün değildir.

Bu nedenlerle, mahkemenin anılan 60. maddenin (F) fıkrasını aksine yorumlayarak davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davacının bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

Sonuç : Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle (**BOZULMASINA**), peşin alınan harcın iadesine, 19.11.1985 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Y.2. H. D. (*)

E. 1986/5722

K. 1986/5941

T. 16.6.1986

BOŞANMANIN TANINMASI DAVASI YABANCI MAHKEME İLÂMININ YERİNE GETİRİLMESİ

Hikmet ile Vahide arasındaki boşanmanın tanınması davasını yapılan muhakemesi sonunda verilen hüküm davalı tarafından temyiz edilmekle; evrak okunup, gereği görüşülüp düşünüldü :

İstek, Türk tabiiyetinde olan kişi hakkında Alman Mahkemesince verilen boşanma kararının tenfizine ilişkin olup 2675 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Kanununun 39. maddesi delâletiyle HUMK. nun hükümleri çerçevesinde gerekli tebligat yapılarak usulünce taraf teşkil olunduktan sonra duruşma yapıp sonucuna göre karar verilmesi zorunludur. Açıklanan yön gözetilmeksizin ve davalıya tabligat yapılmasına gerek olmadığından söz edilerek tenfize karar verilmesi usul ve kanuna aykırıdır.

Sonuç : Temyiz edilen kararın gösterilen sebeple (**BOZULMASINA**), 16.6.1986 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

(*) Y.K.D. c: XIII. s: 1. OCAK 1987

Y.2. H.D. (*)

E. 1986/5862

K. 1986/6076

T. 17.6.1986

BOŞANMA DAVASI YABANCI MAHKEME İLÂMININ YERİNE GETİRİLMESİ

Özgül ile Avni arasındaki boşanma davasının yapılan muhakemesi sonunda, tarafların boşanmalarına dair verilen hüküm davalı tarafından temyiz edilmekle; evrak okunup, gereği görüşülüp düşünüldü :

İstek, yabancı mahkeme ilâmının 2675 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun hükümleri gereğince tenfizine ilişkindir. Sözü geçen Kanunun 37. maddesi hükmüne göre, tenfiz isteğine ilişkin dilekçeye yabancı mahkeme ilâmının o ülke makamlarınca onanmış aslı ve onanmış tercümesi ile ilâmın kesinleştiğini gösteren ve o ülke makamlarınca usulen onanmış yazı veya belge ile onanmış tercümesinin eklenmesi zorunludur. Oysa dosyaya yabancı mahkeme ilâmının onanmış aslı ve tercümesi ibraz edilmemiş, sadece ilâmın kesinleştiğini gösteren belge ve tercümesi ibraz edilmiştir. Bu sebeple davacıdan tenfizi istenilen yabancı mahkeme ilâmının onanmış aslı ve tercümesinin ibrazının istenilmesi ve 2675 sayılı Kanunun 38. maddesinde öngörülen tenfiz şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması ve sonucuna göre istek hakkında bir karar verilmesi zorunludur. Gösterildiği şekilde bir inceleme yapılmadan sadece ilâmın kesinleştiğini gösteren belgeye dayanarak tenfiz kararı verilmesi usûl ve kanuna aykırıdır.

S o n u ç : Temyiz edilen, kararın yukarıda gösterilen sebeple (**BOZULMASINA**), bozma sebebine göre diğer yönlerin şimdilik incelenmesine yer olmadığına, 17.6.1986 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

(*) Y.K.D. c: xiii. s: 2. ŞUBAT 1987

Y. H. G. K. (*)
 E. 1984/1-272
 K. 1985/928
 T. 20.11.1985

HATAY'IN ANAVATAN'A KATILMASINDAN ÖNCEKİ YASALAR

Taraflar arasındaki «tapu kaydı tashihi ve men'î müdahale» davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, (**Reyhanlı Asliye Hukuk Mahkemesi**)nce davanın kabulüne dair verilen 10.6.1982 gün ve 1978/443 E., 1982/217 K. sayılı kararın incelenmesi davalı Hazine vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay Birinci Hukuk Dairesi'nin 23.12.1982 gün ve 1982/14686-14918 sayılı ilâmıyle; (...Davacı, dava konusu taşınmazın 1274 tarihli Arazi Kanunnamesinin 68. maddesi uyarınca mustahikki tapu olarak tescil edilen 6080 dönümlük kısmına ait bedeli misli Maliye Hazinesine ödediğini ileri sürerek bu kısma düşecek miktardaki hazine payının iptali ile kendi payına ilâve edilmesini istemiştir. Nizalı taşınmaza ait tapu kaydı Hatay'ın Anavatan'a katılmasından önceki kadastro tesbiti ve kadastro mahkemesi ilâmına dayanmaktadır. Davacı murisinin vergi borcundan dolayı sonradan 22/180 payı davalı Hazineye intikâl etmiştir.

Gerçekten, 1274 tarihli Arazi Kanununun 68. maddesinde «mutasarrıfı tarafından üç yıl terk edilen tarlanın mustahikki tapu olacağı, eski mutasarrıf yeniden tefvize talip olursa bedeli misli ile ona tefyiz olunacağı, talip olmazsa müzayede ile talebine ihale kılınacağı» hükme bağlanmıştır. Ancak, bu madde 12.5.1926 tarih ve 837 sayılı «Arazi Kanununun Bazı Maddelerinin İlgasına Dair» Kanununun 1. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Anılan Kanunun yürürlükte bulunduğu yer ve zamanda tapuya kaydedilen «mustahikki tapu» şerhinin artık uygulama olanağı kalmamıştır. Kaldı ki, davacının mustahikki tapuya tabi tutulan arazideki hazine payını taşınmazın diğer kısmındaki payla birlikte kiracı olarak tasarruf ettiği, bu nedenle dava konusu pay üzerindeki mülkiyet iddiasının yerinde olmadığı dosyadaki kontrat ve diğer delillerle anlaşıldığından taşınmazın yürürlükten kalkan Kanun uyarınca davacıya tefviz edilmesi de söz konusu olamaz. İlçe Mal Müdürlüğü'nün yasal bir yetkisi bulunmadığı halde bedeli misil hakkında makbuz kesmesi bu hususta davacıya herhangi bir hak bahşetmez. O halde, yukarıda açıklanan yönler gözönün-

(*) Y.K.D. c: XIII s: 4 NİSAN 1987

de tutularak davanın reddi gerekirken, mahkemece yerinde olmayan düşüncelerle bir kısım hazine payının iptaliyle davacı adına tesciline karar verilmesi isabetsizdir...) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

Temyiz eden : Davalı Hazine vekili.

Hukuk Genel Kurulu'nca incelenerek direnme kararını süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve Usulün 2494 sayılı Yasa ile değişik 438/son maddesi gereğince duruşma isteğinin reddine karar verilip dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra gereği görüldü :

Dava 1274 tarihli Arazi Kanununun 68. maddesi uyarınca nizalı taşınmazın «Mustahakki Tapu» olan kısmına ait «bedeli mislin» ödendiğinden hazine payının da bu kısmı kapsamadığından bahisle iptal ve tescil isteğine ilişkindir. Anılan Yasa hükmü, 12.5.1926 tarih 837 sayılı Yasa ile yürürlükten kaldırılmıştır. Dava konusu taşınmaz, Hatay'ın Anavatan'a katılmasından önce kadastro mahkemesi kararına dayanılarak «mustahakki tapuya» tabi tutulmuşsa da, o sıralarda davacı taraf tefvize talip olmamış, Hazinece de müzayede çıkarılmamış, talebine ihale edilmemiştir.

Hatay, 1939 yılında Anavatan'a katılmış olup, davacı, 15.2.1961 tarihinde Mal Müdürlüğü'ne başvurarak «bedeli misil» ödenmiş ve tefvize talip olmuştur. 11.7.1939 tarih 3713 sayılı Yasa gereğince, Anavatan'a katılmasına kadar Hatay'da yürürlükte olan yasalara uygun biçimde yapılan işlemler geçerlidir. Hal böyle olunca, nizalı taşınmazın «mustahakki tapuya» tabi tutulması da geçerlidir. Ne var ki, tefviz yapılmadıkça bu işlem davacı yararına müesses bir hak oluşturmaz. Tefviz işleminin Hatay'ın Anavatan'a katılmasına kadar gerçekleşmesi halinde geçerli sayılacağı kuşkusuz ise de, davacının sözü edilen tarihe kadar bedeli misli ödememiş bulunması itibariyle bu yönde gerçekleşmiş bir hakkı bulunmamaktadır.

Bundan başka, davacı 28.11.1977 günlü tutanakta «diğer paydaşlarla birlikte Hazinenin 1735 dönümlük payını aynen kabul ettiğini, ancak paydaşlardan hangisinin tasarrufu altında bulunduğunu bilemeyeceğini» açıkladığı gibi 4.10.1978 günlü kira kontratosu ile Hazine payında kiracı olduğunu bildirmiş mustahakki tapu olan kısımdaki Hazine payını iktisap ettiği de ileride sürmemiştir. Hukuk Genel Kurulu'nca da benimsenen Özel Daire bozma kararına bu nedenle uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Direnme kararı bozulmalıdır.

Sonuç: Davalı Hazine vekilinin itirazlarının kabulü ile, direnme kararının Özel Daire bozma kararında ve yukarıda gösterilen nedenlerden dolayı HUMK.nun 429. maddesi gereğince (**BOZULMASINA**), 20.11.1985 gününde oyçokluğu ile karar verildi.

Y. 10. H. D. (*)

E. 1985/2544

K. 1986/2754

T. 1.5.1986

ALACAK DAVASI
İSVİÇRE SİGORTA İDARESİNCE ÇALIŞMA KARŞILIĞI
KESİLİP TÜRKİYE'YE GÖNDERİLEN PRİMLERİN
ÖDENMESİ KOŞULLARI

Davacı, İsviçre'deki çalışmaları karşılığı Türkiye'ye gönderilen primlerinin kendisine ödenmesi gerektiğini beyanla, 300.000.— TL.'nin iadesine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme, ilâmında belirtilen şekilde isteği hüküm altına almıştır.

Hükmün davalı avukatı tarafından temyiz edilmesi üzerine; temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve tetkik hâkimi tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra, işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi :

Davada çözümlenmesi gereken hukuksal sorun, İsviçre'de bir süre sigortalı olarak çalışan, orada yaşlılık malüllük ve ölüm sigortası haklarından yararlanamayıp Türkiye'ye kesin dönüş yapan bir kişinin İsviçre Sigorta İdaresince çalışması karşılığı kesilip kendi adına ödenmek üzere Türkiye'ye gönderilen primlerin hangi koşullarda ödenmesi gerekeceği noktasındadır.

Bu haliyle davanın yasal dayanağı, 1 Mayıs 1968 tarihli «Türkiye - İsviçre Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin» 10. maddesine, (8.10.1980 tarih, 2311 sayılı Kanunla onaylanan) 25 Mayıs 1979 tarihli «Türkiye Cumhuriyeti ile

(*) Y.K.D. c: 12, s: 8 AĞUSTOS 1986

İsviçre arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Sözleşmenin 1. maddesiyle eklenen 10/a» maddesidir.

Anılan madde hükümleri uyarınca, İsviçre'den Türkiye'ye transfer olunan primlerin sigortalıya iade ve ödenmesi aşağıda belirlenen üç koşulun birlikte gerçekleşmesi halinde mümkündür.

- a) İsviçre yaşlılık, malüllük, ve ölüm sigortaları yardımlarından hiç yararlanılmamış olmak,
- b) Türkiye'de veya üçüncü bir ülkede yerleşmek amacıyla İsviçre'den ayrılmış bulunmak,
- c) Transfer olunan primler nedeniyle — Türk emeklilik sigortaları çevresinde — sigortalı veya haksahibi yararına hiçbir menfaat sağlanmamış olmak,

Davacı açısından birinci ve ikinci koşulun gerçekleştiği yönünde uyuşmazlık mevcut değildir. Uyuşmazlığın üçüncü koşul üzerinde toplandığı, ayrıca, ödemede 506 sayılı Kanunun Toptan ödenmeye ilişkin 64. maddesi hükümlerinin uygulanması gerekip gerekmeyeceği konusunun ortaya çıktığı görülmektedir.

Davacının İsviçre'de geçen hizmet sürelerinin Türkiye'de değerlendirilmesi halinde — bugün için — davacıya aylık bağlanmasına yetmediği ortadadır. Bu durumda, — Türk emeklilik sigortası hükümleri çevresinde — primlerin davacıya yarar sağladığından söz edilemez. Diğer sigorta kollarından gelir bağlanması da söz konusu olmadığı gibi primlerin davacı yararına başka bir şekilde değerlendirilmesi dahi mümkün değildir. Yukarıda anılan sözleşmeyle, iadenin yapılacağı tarihteki menfaat durumu gözönünde tutulmuş olup geleceğin bilinmezliği içinde ortaya çıkabilecek yararların varlığı hiçbir şekilde amaçlanmamıştır. O halde, davada üçüncü koşulun dahi gerçekleştiğinin kabulü ile yazılı şekilde hüküm kurulmasında bir isabetsizlik yoktur.

Öbür yandan, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun toptan ödeme halini düzenleyen 64. maddesi hükümleri, bu kanuna tabi olarak geçen çalışmalarla ilgili primlerin iadesi halini amaçlamaktadır. Başka bir deyişle, yabancı ülkelerin kanunlarına tabi olarak geçen çalışmalarla ilgili olarak Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri hükümlerine göre transfer suretiyle yapılacak toptan ödemelerde 64. maddede öngörülen koşulların aranmayacağı da söz götürmez.

O halde, gerek yukarıda açıklanan ve gerekse karar yerinde gösterilen nedenlerle usûl ve yasaya uygun olan hükmün onanması gerekir.

S o n u ç : Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle (**ONANMASINA**), 1.5.1986 gününde oybirliğiyle karar verildi.